

Helleristningen på Bryn

- et spor etter bronsealderens sjøfarende soltilbedere?

Helleristningen fra Bryn.

Gårdbruker Thor Bjerknæs på stedet der bronsealderens eikværing bokstavelig talt skrev seg inn i historien.

Helleristninger som likner den fra Bryn er også funnet på Kongsberg - og i store deler av Europa foir øvrig.

Produksjon av bronse er kjent fra Kaukasus og Iran fra midten av det 4. årtusen, og i løpet av noen hundre år spredte den nye teknologien seg både østover til India og Kina og vestover til Mesopotamia, Egypt og Middelhavsområdet. Her oppsto den minoiske kulturen på Kreta og seinere den mykenske kulturen på de greske øyene og fastlandet.

Handel og sjøfart var en viktig del av både minoisk og mykensk kultur. Greske skip seilte over hele Middelhavet og etter hvert også nordover langs kysten av Vest-Europa og langs Donau og andre elver inn i Sentral-Europa. Sammen med handelsmennene må det ha reist smeder som behersket støping og bearbeiding av bronse, og slik spredte kjennskapen til bronse seg gradvis over det hele Europa. I Danmark var bronse kjent rundt 2500 f.Kr., i Norge startet bronsealderen 1800 f.Kr.

Det oppsto en kultur som hadde mange felles trekk, fra Middelhavet og helt opp til kysten av Norge. Spor etter en felles religion og verdensbilde trer fram gjennom bildekunstene, enten det var figurer som ble malt på papyrus i Egypt, støpt i bronse på Kreta eller hogd inn i stein i Skandinavia. Noen motiver går igjen over hele Europa: Fotspor og skip, sola og måne. Det har nok knyttet seg religiøse forestillinger til sola og månens vandring over himmelen, og til livet som en lang reise.

Norge lå i utkanten av den europeiske bronsealdersivilisasjonen, men i Trøndelag, Rogaland, Vestfold og Østfold med Båhuslen (i dagens Sverige) er det funnet både gjenstander og helleristninger som er typiske for den internasjonale bronsealderkulturen. At den også nådde Eiker, kan vi se av den steinen med helleristninger som ble funnet på gården Bryn i 1976.

Steinen fra Bryn inneholder dessverre bare deler av en større helleristning, men på den biten som er bevart har arkeologene funnet fem fotsåler og et skip. Skipsfiguren er 31 cm lang og båten har en høy dobbelt stavn og et mannskap på 21 mennesker.

Helleristningen oppbevares på Kulturhistorisk Museum i Oslo.